

ด่วนที่สุด

ที่ กต 0504/298

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับที่ ๗๑๙๕

วันที่ ๒๘ พ.ค. ๕๖ เวลา ๑๖:๕๕

ว.ค. ๕/๗๐๖.๕

วันที่ ๒๘ พ.ค. ๕๖

เวลา ๑๕:๑๕

☐ ก่อนประชุม

☒ หลังประชุม

☐ แจกที่ประชุม

☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. 10400

๒๘ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขออนุมัติลงนามความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหพันธ์รัฐรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือในการสำรวจและการใช้อวกาศส่วนนอกเพื่อวัตถุประสงค์ในทางสันติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/15565

ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประเด็นทางกฎหมายตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในการอนุมัติลงนามความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหพันธ์รัฐรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือในการสำรวจและการใช้อวกาศส่วนนอกเพื่อวัตถุประสงค์ในทางสันติ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียน ดังนี้

๑. ไม่มีข้อขัดข้องในด้านสาระัตถะและในข้อกฎหมาย หากส่วนราชการเจ้าของเรื่องเห็นว่าเหมาะสม และสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีที่ระบุในร่างความตกลงฯ ได้ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้อ ๑๑ เรื่องการยกเว้นจากการเรียกเก็บภาษีศุลกากรสำหรับวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจ รวมทั้งได้จัดเตรียมงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว

๒. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖-๗/๒๕๕๑ ฉบับวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เกี่ยวกับแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา ระบุว่า "หนังสือสัญญา" หมายถึง "ความตกลงระหว่างประเทศทุกประเภทที่จัดทำขึ้นระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษร และอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศไม่ว่าจะถูกบันทึกไว้ในเอกสารฉบับเดียวหรือหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกันและไม่ว่าจะเรียกชื่อว่าอย่างไร" โดยที่กรณีนี้คู่ภาคีของร่างความตกลงฯ คือ รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย กับ รัฐบาลแห่งสหพันธ์รัฐรัสเซีย และในข้อ ๑๔ วรรคหกของร่างความตกลงฯ ได้กำหนดให้การระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการระหว่างรัฐภาคีต้องอยู่ภายใต้หลักการและบรรทัดฐานทางกฎหมายระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปด้วย ดังนั้น ร่างความตกลงดังกล่าวจึงเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

3. สำหรับประเด็นว่า ร่างความตกลงฯ จะเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา 190 วรรคสอง ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาหรือไม่นั้น ขอเรียนว่า

3.1 โดยที่ขณะนี้ ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา 190 วรรคห้ากำหนด จึงเห็นควรใช้แนวปฏิบัติที่ผ่านมา กล่าวคือ ส่วนราชการเจ้าของเรื่องต้องเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนี้ต่อคณะรัฐมนตรี และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความเห็นประกอบเพื่อพิจารณาด้วย ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2550 เรื่องความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น

3.2 เนื้อหาของร่างความตกลงฯ เป็นการดำเนินความร่วมมือในการสำรวจและใช้ประโยชน์อวกาศในทางสันติ อาทิ การศึกษาและสำรวจอวกาศและวัตถุอวกาศ และการวิจัยพัฒนาอุปกรณ์ระบบที่เกี่ยวข้องกับยานอวกาศ โดยมีข้อบทระบุนำให้การดำเนินการความร่วมมือเป็นไปตามกฎหมายภายในของรัฐภาคีแต่ละรัฐ รวมทั้งอยู่ภายใต้หลักการและบรรทัดฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ ร่างความตกลงฯ จึงไม่เป็นหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

3.3 ส่วนประเด็นว่า ร่างความตกลงฯ เป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางหรือไม่ นั้น โดยที่ร่างความตกลงฯ มีข้อบทเรื่องขอบเขตและรูปแบบของความร่วมมือในข้อ 4 และ ข้อ 5 ที่กำหนดให้คู่ภาคีดำเนินการความร่วมมือด้านการใช้ระบบดาวเทียมสำรวจโลกจากระยะไกล (remote sensing) การสื่อสารทางอวกาศต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ดาวเทียมเพื่อการสื่อสารทางด้านโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงรวมอยู่ด้วย ซึ่งหากในทางปฏิบัติ คู่ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งสามารถเข้าถึงรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับประเทศไทยในด้านข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย หรือก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดาวเทียมเพื่อการสื่อสารใดๆ ของประเทศไทย ร่างความตกลงดังกล่าวก็อาจถือได้ว่าเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบทางด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาก่อนดำเนินการให้มีผลผูกพัน

4. กระบวนการต่างประเทศมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ร่างคำแปลภาษาไทยของร่างความตกลงฯ มีการใช้คำแปลที่คลาดเคลื่อนหลายส่วน เช่น คำว่า legal basis (กฎหมายพื้นฐาน) financing (การเงิน) และ excisable goods (สินค้าที่ต้องเสียภาษี) เป็นต้น ซึ่งที่ถูกต้องน่าจะแปลว่า พื้นฐานทางกฎหมายการสนับสนุนทางการเงิน และสินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต ตามลำดับ รวมถึงการใช้ถ้อยคำแปลบางคำที่ไม่สอดคล้องถูกต้องตรงกัน (inconsistency) เช่น คำว่า sub-contractors ซึ่งใน ข้อ 8 แปลว่า “คู่สัญญาย่อย” แต่ในขณะที่วรรคสุดท้ายของภาคผนวกได้แปลคำเดียวกันนี้ว่า “ผู้รับช่วงสัญญา” ดังนั้น จึงเห็นว่าส่วนราชการเจ้าของเรื่องควรพิจารณาทบทวนและตรวจสอบคำแปลภาษาไทยของร่างความตกลงฯ

ให้ละเอียดถูกต้องอีกครั้ง เนื่องจากร่างความตกลงฯ ฉบับภาษาไทย ถือเป็นความตกลงฉบับหนึ่งซึ่งจะต้องมีการลงนามโดยคู่ภาคีทั้งสองฝ่ายด้วย (มิได้มีสถานะเป็นเพียงคำแปลของความตกลงฯ) แม้จะมีข้อบ่งชี้ของร่างความตกลงฯ ระบุไว้ว่า “In case of any divergence of interpretation of the provisions of this Agreement, the text in the English language shall be used” ก็ตาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายองอาจ คล้ามไพบูลย์)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมยุโรป

กองยุโรป 3

โทร. 0 2643 5000 ต่อ 3254

โทรสาร 0 2643 5141